

5.1.1 Vilka konsekvenser har digitaliseringen på produktiviteten inom den offentliga förvaltningen?

Belopp: 150 000 €

Tidsplan: Utredningen blir klar under år 2016

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Genom digitalisering strävar man efter att ändra tillvägagångssätten inom den offentliga förvaltningen. Målet är en vittomfattande kundorienterad och samtidig ändring av tänkesättet, verksamhetsmodellerna, strukturerna och deras växelverkan. Genom en övergripande semantisk interoperabilitet säkerställs att uppgifter från grundläggande register och datalager kan användas i olika tjänster. Förvaltningens processer automatiseras över ämbetsverkens gränser och man går över till elektronisk kundservice på bred front. Till följd av förändringen antar man att produktiviteten och kostnadseffektiviteten ökar inom förvaltningen och att det uppstår ny affärsverksamhet.

Samtidigt är målet att nedmontera gamla system som inte kommunicerar med varandra och inte betjänar medborgare och företag.

Under de senaste åren har digitaliseringen setts som ett av de viktigaste sätten att stävja ökningen av statens utgifter. Den offentliga förvaltningens utgifter kan likväl inte minskas bara genom att man övergår till elektroniska tjänster, utan det behövs en omfattande förändring av tillvägagångssätten inom förvaltningen. Man kan sträva efter att styra förändringen centralt via lagstiftningen eller med bindande direktiv eller genomföra den nära tjänster som erbjuds kunderna.

För att stävja ökningen av utgifterna inom den offentliga förvaltningen bör den ekonomiska nyttan av digitaliseringen inom ett acceptabelt tidsintervall överskrida de investeringar som den kräver.

Centrala forskningsfrågor:

Huvudfrågan är i vilka tjänster och processer inom den offentliga sektorn det är möjligt att höja produktiviteten genom digitalisering. Kan man påverka dem tillräckligt genom de åtgärder som pågår inom förvaltningen och genom riktlinjer i regeringsprogrammet?

- Kan fördelarna med digitaliseringen mätas och bedömas? Utveckling av mätare, insamling av data, kostnads-nyttanalyser, begränsningar och hinder för en höjning av produktiviteten.
- I vilka funktioner inom förvaltningen har digitaliseringen gett de bästa resultaten?
- Hur och med vilka medel kan utnyttjandet av digitaliseringen ledas och styras effektivare?

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och till annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringsprogrammet ställer som tioårs mål upp ett produktivitetssprång i den offentliga servicen och den privata sektorn. Produktivitetssprånget möjliggörs av digitalisering samt avveckling av onödig reglering och byråkrati. Målet för regeringsperioden är att med en målmedveten styrningsmodell utveckla användarorienterade, produktivitetshöjande och resultatgivande digitala offentliga tjänster som fås från ett och samma ställe.

Ett av regeringens spetsprojekt är att digitalisera offentliga tjänster. Genom förnyelse av verksamhetssätten görs de offentliga tjänsterna användarorienterade och i första hand digitala, för att produktivitetssprånget som är nödvändigt för den offentliga ekonomin ska lyckas. Vid utvecklandet prioriteras sådana tjänster där produktivitetsvinsten blir störst. Digitalisering är ett genomgripande tema i regeringens strategi.

Enligt regeringsprogrammet ska principer som gäller digitaliseringen av alla offentliga tjänster utarbetas, regeringens interna processer digitaliseras och de tidigare processerna avvecklas, den offentliga förvaltningen förbinda sig att endast en gång be om samma information av medborgarna och företagen, medborgarnas rätt att övervaka och besluta om användningen av information som gäller dem själva stärkas, samtidigt som en smidig överföring av information mellan myndigheterna säkerställs, de medborgare som inte är vana med digitala tjänster eller som inte klarar av att använda dem få hjälp med det, organiseringen av förändringsledarskapet i samband med digitaliseringen stärkas inom statsrådet.

Informationsproduktionens huvudsakliga former: Jämförelse av verksamhetsalternativ samt kostnads-nyttoanalys

I utredningen ska tillgänglig finsk och internationell forskning och goda tillvägagångssätt inom förvaltningen sammanfattas. Slutresultatet blir en finskspråkig rapport som innehåller en utredning, dess resultat, ett system av mätare, åtgärdsförslag samt eventuella förslag till fortsatt forskning.

5.1.2 På vilket sätt främjas utnyttjandet och effekterna av öppna data och uppgifterna i den offentliga förvaltningens viktigaste grunddatalager på ett kostnadseffektivt sätt?

Belopp: 150 000 €

Tidsplan: Utredningen blir klar under år 2016

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Den potentiella nyttan av att offentlig information öppnas har i preliminära bedömningar visat sig vara stor. I många länder, även Finland, har öppnandet av offentliga informationslager blivit en central politikåtgärd.

Med öppna data i den offentliga förvaltningen avses data som en myndighet har producerat eller samlat in och som är offentligt tillgängligt för vem som helst att återanvända kostnadsfritt, enligt öppna användarvillkor och i maskinläsbart format.

I Finland har betydande datalager öppnats de senaste åren, däribland terrängdata, väderdata, trafik- och fordonsdata, statistik, ekonomiska data och digitalt kulturmaterial. Datalager har öppnats såväl inom statsförvaltningen som inom kultursektorn. År tillsatte finansministeriet Programmet för öppen information 2013–2015 med målet att öppna offentliga datalager i så stor omfattning och så snabbt som möjligt.

Alla data i den offentliga förvaltningen kan inte öppnas enligt definitionen på öppna data. De datalager som är centrala för samhället kallas basdatalager. I mera inskränkt mening talar man om basregister. Basregistren innehåller data om samhällets centrala basenheter och deras egenskaper och specificerar dessa basenheter som kan vara personer, organisationer, stiftelser och fastigheter. Basregistren innehåller ofta personuppgifter, vilket måste beaktas när data behandlas och överläts. I anknytning till öppnandet av datalager och planeringen av de offentliga finanserna har frågan om vilket genomslag som kan uppnås om data som anses ingå i basdatalager görs helt avgiftsfria aktualiserats. Emellertid bör behoven att ändra registrens struktur identifieras för att man ska kunna öppna eller bryta ut en del data för bredare användning eller till exempel datafält för användarna för att rationalisera insamlingen av data.

I samband med programmet för öppna data har en förberedande utredning genomförts om det genomslag öppna data kan få (Koski 2015). I utredningen konstateras att det fortfarande finns mycket lite forskning som behandlar de samhällsliga och ekonomiska frågor som är förknippade med användningen av datalager. Forskningsbaserad kunskap om de mekanismer enligt vilka användningen av data inverkar på ekonomin finns just inte inom organisationerna och inte heller inom nationalekonomin vare sig i Finland eller utomlands. Realiserade verkningar och bästa praxis är kända bara för enstaka områden, och för dessa till stor del endast genom case-exempel.

I den förberedande utredningen framlades preliminära strategier för att utveckla bedömningen av genomslaget. Enligt utredningen bör det utvecklas en uppföljningsmodell och en uppsättning mätare för att göra det möjligt att bedöma de realiserade socio-ekonomiska effekterna av att offentliga datalager öppnas och efter detta systematisk insamling av data för mätning av effekterna i efterhand. Dessutom bör genomslaget av att öppna offentliga datalager används bedömas kvalitativt. Då kan man fokusera på eventuella verkningar som anses viktiga för

samhället, men som är svåra att mäta och ange som eurobelopp.

I digitala tjänster och processer används såväl öppna data som data med användningsbegränsningar i basdatalager. För att effektivisera användningen av offentliga data behövs kunskap, mätare och en kostnads-nyttoanalys av olika sätt på vilka data i basregister kan användas effektivare än i dag. För beslutsfattandet bör man till exempel bedöma de effekter och kostnader och den nytta som de nuvarande avgifterna medför eller som blir följden om de avskaffas.

Forskningsfrågor:

Huvudfrågan är hur öppna data och användningen och genomslaget av den offentliga förvaltningens basdatalager kan främjas kostnadseffektivt.

- 1) Med hurdana mätare och hurdan modell för uppföljning och utvärdering kan man bedöma effekterna och kostnadseffektiviteten av att data öppnas?
- 2) En kostnads-nyttoanalys för de centrala verkningarna av att datalagren öppnas (insamling och analys av material)
- 3) Genom vilka politikåtgärder och hurdana tillvägagångssätt eller strukturella ändringar i registren kan användningen av den offentliga förvaltningens datalager främjas effektivare?

Preciserad beskrivning av behovet av information:

Koski Heli: Avoimen tiedon vaikuttavuus – esitutkimus. Finansministeriets publikationer 15a/2015, <http://vm.fi/julkaisu?pubid=5201>

Kopplingar till statsrådets strategier och till annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringsprogrammet och genomförandet av dess strategi

Enligt regeringsprogrammet ger öppna data och bättre utnyttjande av datalager förutsättningar för nya affärsverksamhetsidéer.

Lösningar för Finland. Strategiskt program för statsminister Juha Sipiläs regering 29.5.2015.

http://vnk.fi/documents/10616/1095776/Ratkaisujen+Suomi_RUOTSI.pdf/5102aaa8-29d6-48d9-aba5-0002ed9d518c?version=1.0

Digitalisering är ett genomgripande tema i regeringens strategi. Öppna data och ett kostnadseffektivt utnyttjande av offentlig information stöder digitaliseringen av den offentliga förvaltningens tjänster och processer. <http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/digitalisaatio>

Övrigt material som anknyter till ämnet:

Avoimesta datasta innovatiiviseen tiedon hyödyntämiseen. Avoimen tiedon ohjelman 2013–2015 loppuraportti. Finansministeriets publikationer 31/2015. <http://www.vm.fi/julkaisut>

Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt. Finansministeriets publikationer 2/2012.

Tietoja valtion tietohallinnosta 2014. Finansministeriets publikationer 27/2015. <http://vm.fi/julkisen-hallinnon-ict>

CIS (Community Information Survey), Statistikcentralens enkät om innovationsverksamheten 2012-2014 (innehåller frågor om användningen av big data och den offentliga sektorns öppna data). Resultaten rapporteras sannolikt 2016. För ytterligare information, kontakta Statistikcentralen.

Massadatasta liiketoimintaa ja tehokkaita julkisia palveluita (ett forskningsprojekt som statsrådet inlett 2015).

<http://vnk.fi/documents/10616/1034423/K%C3%A4ynnistett%C3%A4v%C3%A4t+2015/33d80f68-0a9f-41ba-b110-85784e333d6f>

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Utredningen ska utgöra en fortsättning på den förberedande utredningen "Avoimen tiedon vaikuttavuus" och utnyttja denna samt annan aktuell finsk och internationell forskning. Slutresultatet blir en finskspråkig rapport som innehåller en utredning, dess resultat, en uppsättning mätare, en kostnads-nyttoanalys, åtgärdsförslag samt eventuella förslag till fortsatt forskning.

5.2.1 Hur kan servicen på landsbygden utvecklas och bli mångsidigare genom utnyttjande av digitalisering och försöksverksamhet?

Belopp: 250 000 €

Tidsplan: Utredningarna ska i huvudsak vara klara vid utgången av 2016 så att försök kan inledas i vid ingången av 2017. En del av utredningarna bedömer försök som pågår åren 2017–2018.

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Digitaliseringen och urbaniseringen av samhället har ute i världen skapat ett aktivt uppsving för olika "smart city"-projekt. Motsvarande aktivitet observeras inte på landsbygden eller i stagnerande stadsregioner fastän de flexibla möjligheterna att skala upp och ner tjänsterna, de låga gränskostnaderna och oberoendet av tid och plats hör till de största fördelarna med digitaliseringen. Man kan till och med utgå från att de digitala tjänsterna har större betydelse på orter där de traditionella fysiska tjänsterna skärs ner eller redan har avskaffats. Med digitala tjänster får människorna och företagen på landsbygden smidigare vardag samtidigt som det skapas nya möjligheter för företagsverksamhet och utveckling av tjänster. Projektet stöder en hållbar regionstruktur och landsbygdens konkurrenskraft, välfärd och livskraft.

Bland annat följande landsbygdsspecifika frågor måste utredas:

- Vilken ekonomisk eller annan nytta kan uppnås på landsbygden genom att tjänsterna digitaliseras?
- Hur säkerställs en äkta kundorientering när tjänsterna realiseras med hänsyn till innehåll och tillgänglighet (t.ex. fungerande anslutningar, tillgången till apparatur och dess lämplighet för olika kundgrupper, användarnas (särskilt de gamla) kunnande och hur det kan förbättras osv.)?
- Hur digitaliserar man offentliga tjänster till exempel utgående från olika målgruppers behov och hur bör autentiseringen planeras?
- Hur kan välfärdsdata med geografisk information användas vid utveckling av kollektiva lösningar?
- Vilka möjligheter erbjuder robotiseringen och det industriella internet när servicen ordnas på landsbygden?
- Hur förändras ledningen av företag på landsbygden i och med den digitala omvandlingen?
- Vilka möjligheter finns det att samordna person-, post- och varutransporter med särskild hänsyn till sparmålen för de persontransporter som samhället stöder?
- Vad är nyttan med virtuella läkartjänster och villkoren för att de ska kunna användas?

Till de synpunkter som bör utredas/beaktas hör bl.a. följande:

- Vilka av de tjänster som samhället tillhandahåller kan och vilka kan inte digitaliseras och tillhandahållas som virtuella tjänster? Vilka färdiga offentliga eller privata digitala tjänster finns det som kan testas?
- Hur kan samhörigheten (interaktiviteten, deltagandet osv.) stärkas med hjälp av virtuella tjänster?
- Hur ska öppna lärandemiljöer som baserar sig på digitaliseringen utvecklas med beaktande

av tjänster som genomförs inom olika förvaltningsområden (t.ex. transporter, social- och sjukvård, utbildning och bibliotek, jord- och skogsbruks, bioekonomi osv.) och hur bör detta avspeglas i försöken?

- Hur kan arbete inom den nationella servicearkitekturen (KAPA) utnyttjas och hur lönar det sig att utnyttja det?
- Insamling av information från försök. Hur samlas information om användningen av digitala tjänster in och hur används den när tjänster utvecklas?

Utredningarna ska gälla och stödja försök som genomförs inom ramen för temat, till exempel försöket Skärgårdstrafiken som tjänst.

Kopplingar till statsrådets strategier och till annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringsprogrammets spetsprojekt: Skapande av en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet. Åtgärd: Nya försök inleds (t.ex. försöket Skärgårdstrafiken som tjänst), och som en del av försöken genomförs konceptet Smart Countryside. Försöken ska främja utvecklandet av nya kundorienterade servicelösningar och stödja boende och företagande på landsbygden.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Prognosdata och bakgrundsfakta (inklusive metaanalys av existerande kunskap och väsentliga landsbygdsutredningar), information som stöder strategiskt verkställande inklusive analys av lägesbilder, undersökning och analys av lärandemiljöer, jämförelse av alternativa tillvägagångssätt (ex ante och medan de pågår).

5.2.2 Hur förbättras de digitala tillgångarnas och affärsmodellernas tillförlitlighet?

Belopp: 100 000 €

Tidsplan: Utredningarna genomförs åren 2016–2017 och ska stödja beslutsfattandet gällande genomförandet av informationssäkerhetsstrategin. Information från utredningarna ska också användas i andra insatser som gäller tillväxtmiljön för digital affärsverksamhet inom regeringens spetsprojekt, särskilt åtgärder som gäller användning av massdata och dataaffärsverksamhet.

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Finland använder sitt inflytande i den globala miljön för att säkra finska företags möjligheter att växa och nå framgång på den inre marknaden i Europa. Den databaserade affärsverksamhetens ekonomiska potential är stor, och den tekniska innovationstakten snabb. För styrningen av utvecklingsverksamheten behövs kunskap om säker användning av data och praxis som stöder integritetsskyddet. Regeringen anser det viktigt politikåtgärder på EU-nivå används för att utveckla tillgången på och utbudet av pålitliga och informationssäkra digitala nyttigheter på den inre marknaden och ingripa i fenomen som försvagar tilliten till den digitala miljön, såsom omfattande kränkningar av integriteten i olika nät.

Följande frågor ska utredas, jämföras och bedömas på EU:s inre marknad:

- Hur inverkar användarvillkoren för de allmännaste terminalerna, operativsystemen, sökmotorernas och kommunikationsprogrammen samt deras dataskyddsegenskaper på användarens möjligheter att skydda data i sin affärsverksamhet eller annan verksamhet?
- Hur svarar olika dataskyddsegenskaper och certifieringar mot användarnas behov, och hur inverkar de på användarnas förtroende för digitala nyttigheter?
- Vilken bästa praxis kan utnyttjas för att öka förtroendet mellan parterna på marknaden, och vilken betydelse har de certifierings- och standardiseringsorgan som garanterar betrodda nyttigheter för anläggnings- och tjänsteutvecklarna inom ICT-sektorn och för deras kunder?
- Vad är bästa dataskyddspraxis för moderna kommunikationsapplikationer och molntjänster, och vilka möjligheter har användarna att behålla kontrollen över användningen av sina data eller byta tjänsteleverantör?
- Hur gör öppna gränssnitt det möjligt att på ett tillförlitligt sätt koppla ihop och använda offentligt tillgängliga data och privat insamlade data, och vilka exempel finns det på verksamhetsmodeller för företag som grundar sig på öppna gränssnitt?
- Vilken nytta erbjuder anonyma datamassor för affärsverksamhet och vilka exempel det finns på olika sätt att utnyttja anonyma datamassor?
- Hurdana kommersiella och offentliga tjänster har de som driver informationssystem och systemens användare tillgång till för att upptäcka dolda datasäkerhetsrisker, bedöma deras skadliga verkningar och minska risken genom informationsdelning?
- Vilka är bästa praxis enligt vilka tjänsterna ovan kan användas som komplement till varandra för att dela information om sårbara egenskaper hos program och minska datasäkerhetsriskerna?
- Vilka datasäkerhetsnyttigheter används allmänt i företag i olika branscher i Finland och hur kan ett sådant serviceutbud och sådan nyckelkompetens vid behov förankras i Finland?

Kopplingar till statsrådets strategier och till annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringsprogrammets spetsprojekt: Skapande av en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet, utformande av en informationssäkerhetsstrategi.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Prognosdata och bakgrundsfakta; information som stöder genomförandet av strategin medräknat en nulägesanalys av marknaden; en jämförelse av bästa praxis och alternativ för verksamheten; bedömning av effektiviteten hos den offentliga maktens styrmetoder.

5.2.3 Vilka konsekvenser har robotiseringen och automatiseringen för Finlands samhällsekonomi och hurdana främjande åtgärder behövs?

Synvinklarna är affärsverksamhetens tillväxt, kompetensbehoven, sysselsättningen, hälsan och välfärden och trafik- och samhällsplaneringen.

Belopp: 150 000 €

Tidsplan: Utredningen ska bli klar under år 2017. Mellanresultat måste finnas att tillgå redan tidigare, eftersom information behövs för ministeriernas strategiplaner och beslutsfattande åren 2016–2017.

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

För att främja robotisering och automatisering behövs det kunskap om vilka konsekvenser robotiseringen och automatiseringen har för sysselsättningen, exporten och nationalprodukten i Finland, behovet av kompetens inom automation/robotik inom de närmaste åren och hurdana krav detta ställer på den utbildning som påskyndar utnyttjandet av robotiseringen och automatiseringen och hur robotiseringen och automatiseringen inverkar på samhällsplaneringen på olika sätt samt på möjligheterna att stödja en grön samhällsutveckling och tillväxten inom digital affärsverksamhet (s.k. smart city-tänkande).

RP: Alla förvaltningsområden har utarbetat en plan för främjande av automatisering/robotteknik och möjligheterna till försök inom vissa förvaltningsområden har bedömts före september 2016. Utredningen stöder planeringen, riktandet och genomförandet av åtgärder för främjande.

Kopplingar till statsrådets strategier och till annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringsprogrammets spetsprojekt: Skapande av en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet. Åtgärd: Användningen och utvecklandet av robotteknik ökas i Finland.

ANM: VTT:s kundrapport till ANM VTT-CR-00422-15 | 30.1.2015 Robotiikkatiekartta

KM: <http://www.lvm.fi/julkaisu/4444104/robotit-maalla-merella-ja-ilmassa-liikenteen-alykkaan-automaation-edistamissuunnitelma>

Trafikverket:

http://www.trafi.fi/filebank/a/1421850491/c57dad45a028a573735b6850e24c89d0/16652-Trafi_tutkimuksia_01-2015_-_Automaattijaminen.pdf

KM,ANM: <https://intellectualtransitzone.files.wordpress.com/2015/02/airo-raportti-2015.pdf>

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Prognosdata och bakgrundsfakta (inklusive metaanalys av existerande kunskap), information som stöder genomförandet av strategin inklusive analys av lägesbilder; jämförelse av verksamhetsalternativ samt utvärdering av politikåtgärder (ex ante och medan de pågår).

5.3.1 Vilka är utmaningarna när det gäller genomförandet av EU-lagstiftningen?

Belopp: 100 000 €

Tidsplan: 2016–2017

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

I forskningsprojektet utreds de främsta utmaningarna för lagstiftaren som sammanhänger med det nationella genomförandet av EU-lagstiftningen. Dessutom utreds i vilken mån man i lagberedningen utnyttjar det nationella spelrummet och i vilken mån och i hurdana fall man stiftar nationell tilläggslagstiftning som överskrider kraven i EU-lagstiftningen (s.k. gold-plating). Genom forskningen produceras kunskap som klarlägger hur EU-lagstiftningen passas in i den nationella lagstiftningen på ett sätt som är så tydligt som möjligt ur medborgarnas och företagets synvinkel.

Denna forskning är nödvändig, eftersom man för närvarande inte vet exakt hur det nationella spelrummet de facto utnyttjas och det inte finns någon exakt information om den nationella tilläggslagstiftningen. Det finns sannolikt variationer i praxis mellan förvaltningsområdena. När det här har utretts hjälper det att utveckla tillvägagångssätten och sätten att verkställa lagarna så att bestämmelserna i framtiden kan verkställas så konsekvent och ändamålsenligt som möjligt. Målet är också att effektivisera genomförandet av EU-lagstiftningen på ett sådant sätt att företagen inte påläggs en extra börda som försämrar deras konkurrenskraft.

Till forskningsfrågor hör bl.a. följande:

- Hurdana utmaningar på nationell och EU-nivå är det nationella genomförandet av EU:s rättsakter förknippat med?
- Hur utnyttjas det nationella spelrum som EU:s rättsakter medger när dessa genomförs nationellt, inbegripet flexibilitet och de övergångstider som tillåts för sm-företag?
- I hurdana fall och i vilken utsträckning stiftas sådan nationell tilläggslagstiftning i samband med genomförandet av EU:s rättsakter som dessa inte kräver? Vad är grunden för dessa nationella tilläggskrav, och lyfts de fram i anmälningarna om nationellt genomförende till kommissionen?
- Med vilka genomförandemetoder kan EU-lagstiftningen införlivas med den nationella lagstiftningen på ett så klart sätt som möjligt, vilka metoder använder ministerierna vanligen och i vilket skede fattas beslut om genomförandemetoderna?
- Hur ska genomförandet av EU-lagstiftningen i Finland utvecklas, för att det ska bli så effektivt och klart som möjligt?

Ett mål är att forskningen ska ge en helhetsbild av genomförandet av EU-lagstiftningen, men det finns också behov att närma sig frågan utifrån enskilda lagprojekt. Forskningen kan genomföras till exempel genom att man intervjuar lagberedare, genom fallstudier och enkätmaterial samt genom att man utnyttjar befintligt forsknings- och myndighetsmaterial om genomförandet av EU:s rättsakter i Finland. Forskningen kan kompletteras med en internationell jämförelse i den mån det är möjligt.

Kopplingar till statsrådets strategier och till annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringsprogrammets spetsprojekt: Smidigare författningar.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Forskningen producerar information och alternativa tillvägagångssätt som underlag för utvecklingsåtgärder och anvisningar.

<p>5.3.2 Vilka behov av ändring av den nationella lagstiftningen orsakar uppgiftsskyddsförordningen?</p> <p>Belopp: 100 000 € Tidsplan: 2016</p>
<p>Beskrivning och motivering av informationsbehovet:</p> <p>Omarbetningen av EU:s informationsskyddslagstiftning avses bli klar under år 2015. Den nya allmänna uppgiftsskyddsförordningen gäller i princip nästan all behandling av persondata fränsett vissa undantag. Även om det handlar om en förordning, ger den ett betydande nationellt spelrum. Reformen är betydande, och dess genomförande i Finland förutsätter att hela den nationella lagstiftningen om behandling av persondata granskas. När förordningen har trätt i kraft följer en två års övergångstid, under vilken den nationella lagstiftningen ska harmonieras med förordningen.</p> <p>Forskningsprojektets syfte är att utreda vilka konsekvenserna av den nya uppgiftsskyddsförordningen blir för företagsverksamheten, så att de nationella genomförandeåtgärder som förordningen kräver kan genomföras på ett sådant sätt att de inte medför en onödig ökning av den administrativa bördan för privata aktörer. De kostnader som orsakas företagen sammanhänger exempelvis med utvecklingen av IT-systemen och databehandlingen och med personalkostnaderna. I utredningen måste man beakta de skyldigheter som registerförare redan nu har på grund av den nationella personuppgiftslagen samt att alla skyldigheter som förordningen ålägger företagen inte är nya. Dessutom måste utredningen beakta konsekvenserna för helhetsbedömningen av att registerförarens skyldigheter i en del avseenden kommer att minska i jämförelse med nuvarande lagstiftning.</p>
<p>Kopplingar till statsrådets strategier och till annan utrednings- och forskningsverksamhet:</p> <p>Digitalisering, smidigare författningar</p>
<p>Informationsproduktionens huvudsakliga former:</p> <p>Forskningen producerar information och alternativa förfaranden för genomförandet av EU:s rättsakter.</p>

5.3.3 Vilka är alternativen för och effekterna av att underlätta rivning för att ge plats åt tillbyggnad?

Belopp: 100 000 €

Tidsplan: Senast oktober 2016

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Med rivning för tillbyggnad avses att tillväxtregionerna utvecklas så att gamla byggnader rivs för att ge plats åt nybyggen. För att förtäta samhällsstrukturen är det nödvändigt att riva byggnader som tillhör gamla bostadsaktiebolag och bygga nya effektivare hus som svarar på den utveckling som boendebehoven har genomgått.

Rivning för tillbyggnad har betydande inverkan på jämlik behandling av aktieägarna, på aktieägarnas boendeförhållanden och – för specialgrupper – för livskvaliteten i generellare mening, på finansieringen av bostäder och användningen av bostäder som garanti och fördelningen av nyttan av bostadsförmögenheten och den effektivare markanvändningen mellan aktieägarna och andra aktörer, såsom byggföretagen, fastighetsplaceringarna och kommunen.

Enligt gällande lag om bostadsaktiebolag förutsätter rivning för tillbyggnad ett enhälligt beslut av aktieägarna. I praktiken förhindrar det här ofta att samhällsstrukturen förtätas när fastigheter och byggnader som tillhör bostadsaktiebolag är involverade. Målet är att beslutet ska kunna fattas på bolagsstämman med kvalificerad majoritet (2/3 för beslutet). Det är nödvändigt att tillåta beslut med kvalificerad majoritet för att bostadsaktiebolagens gamla fastigheter ska kunna utvecklas i överensstämmelse med samhällsutvecklingen.

För den nuvarande aktieägaren innebär det förenklade beslutsfattandet att han eller hon kan bli tvungen att mot sin vilja byta ut sin bostad mot en bostad som majoriteten i bolaget anvisar, bära sin del av risken som projektet innebär och leva mitt i ett byggprojekt som varar i flera år. I den nuvarande lagen för bostadsaktiebolag har husbolagens lekmannaförvaltning beaktats, och i lagen betonas gamla aktieägares boendetrygghet genom att begränsa husbolages risktagning. Sedda ur aktieägaren eller husbolagets synvinkel gör de nuvarande begränsningarna värdeändringarna lättare att förutse. Vid en övergång till beslut med absolut majoritet behövs av dessa orsaker nya sätt att skydda den minoritet som förlorar samt handlingsmodeller för bolag.

De möjligheter som skapas om det görs lättare för husbolagen att fatta beslut liksom övriga verkningar är betydande. Nästan hälften av alla bostäder ingår i bostadsaktiebolag, och i dem bor över hälften av alla finländare. Bostadsaktiebolagens fastigheter och byggnader utgör en mycket stor del av nationalegendomen. I praktiken grundar byggbolagen över 70 % av bostadsaktiebolagen och påverkar markplaneringen tillsammans med övriga professionella aktörer och placeringarna, skaffar byggnadstillstånd och bygger eller fungerar som byggherre för byggnader vars lägenheter aktieägarna köper genom frivilliga affärer på en fri marknad. I praktiken har ett bostadsaktiebolag som beslutar sig för rivning för tillbyggnad inte en lika stark förhandlingsposition som aktörerna ovan, eftersom aktieägarna och husbolagen i allmänhet inte besitter den yrkeskunskap och de ekonomiska resurser som krävs för planeringen och för ledningen av genomförandet.

För beredningen av den planerade ändringen i bostadsaktiebolagslagen behövs en utredning av hur en lindring av villkoren för beslut om rivning för tillbyggnad inverkar på baslutfattandet i och styrningen av husbolagen, den jämlika behandlingen av aktieägarna, särskilt den åldrande befolkningens boendetrygghet och boendeförhållanden, användningen av bostadsaktier som garanti samt delningen av den ökade förmögenhet som grundar sig på rätten att bygga till.

I forskningsprojektet studeras följande frågor:

- Vilka verkningar har rivning för tillbyggnad på hur nyttan av bostadsförmögenheten och av effektiviseringen av markanvändningen fördelas mellan bolagets aktieägare, byggarna, investerarna och kommunen?
- Vilka verkningar har rivning för tillbyggnad på finansieringen av ett bostadsaktiebolags byggnader och bostadsaktier och användningen av dessa som garantier samt på byggmarknaden och bostadshandeln?
- Hur inverkar en lindring av villkoren för beslutsfattande i bostadsaktiebolag på aktieägarnas behov av information innan besluten fattas och medan de verkställs, och vilka blir konsekvenserna för förvaltningen av bolaget?
- Vilka konsekvenser får en lindring av villkoren för beslutsfattande i bostadsaktiebolag för den jämlika behandlingen av aktieägarna, boendesäkerheten och boendeförhållandena särskilt för seniorer och andra specialgrupper samt för aktieägarnas minoritetsskydd och för hyreskontrakt?

Utredningarna ska genomföras 2016 innan lagstiftningsarbetet inleds.

Kopplingar till statsrådets strategier och till annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Enligt Sipiläs regeringsprogram ska man öka valfriheten inom boendet och svara på de strukturella ändringarna inom bostadsbehovet. För att målet ska uppnås ska man bland annat göra bostadsaktiebolagens beslutsfattande smidigare när det gäller grundliga renoveringar och kompletteringsbyggande (bilaga 4, s. 12).

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

I utredningen ska tillgänglig inhemsk och utländsk forskning och tidigare lagstiftningsarbete sammanfattas. Synpunkter bland experter inom olika områden ska samlas in genom enkäter och/eller intervjuer. Dessutom ska man bedöma hur eventuella ändringar inverkar på olika aktörers kostnader. Slutresultatet blir en rapport som innehåller utredningens resultat och åtgärdsförslag samt eventuella förslag till fortsatt undersökning.

5.3.4 Bedömning av regleringsbördan – en helhetsbedömning som bakgrund för smidigare författningar

Belopp : 300 000 €
Tidsplan: 2016–2017

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

I enlighet med regeringsprogrammet utarbetas en objektiv helhetsbedömning av regelbördan. Utredningen ska vara sektorsövergripande och ha som mål att producera information om storleken på den börda som regelverken utgör ur företagens och medborgarnas synvinkel och om hur denna börda utvecklas och vilka samband den har med EU-lagstiftningen och internationella avtal. Utredningen ska omfatta både befintlig lagstiftning och ny lagstiftning, och där bedöms den börda som lagstiftningen utgör i relation till den nytta som den medför. Utredningen fokuserar på frågor som gäller regelbördan och drar nytta av den information som erhållits genom bedömningen av den administrativa bördan. Utredningen resulterar också i ett förslag om hur man kan mäta och följa upp hur tung regelbördan är och hur den utvecklas och blir lättare.

Utredningen ska också innehålla förslag om hur gällande lagstiftning kan göras lättare.

För att mäta resultaten och genomslaget av den avveckling av lagstiftning och onödig reglering som genomförs ministerievis (inom förvaltningssektorerna) behövs klara mätare.

Forskningsfrågor:

- Hur bedöms ursprunget till regelbördan, utgångsläget och bördans storlek kvantitativt, innehållsmässigt och till sitt penningbelopp som helhet i ett ekonomiskt perspektiv i början av 2016?
- Hurdana effekter har regelbördan i såväl företagens som medborgarnas vardag?
- Vad är förhållandet mellan regelbördan och den nytta lagstiftningen ger?
- Vilket är sambandet mellan regelbördan å ena sidan och EU-lagstiftningen och internationella avtal å den andra särskilt med beaktande av i vilken grad regelbördan följer direkt av åtagandena i fråga och i vilken grad den har ökat genom nationella genomförandeåtgärder eller nationell tillämpningspraxis, och hur stora bedöms de relativa andelarna vara i ursprunget till kraven i lagstiftningen?
- Vilka faktorer utöver ny lagstiftning har lett till att regelbördan har vuxit medräknat exempelvis verkställighetsproblem, myndigheternas resurser, överlappande författningar, motstridigheter och tolkningsproblem, och med vilka medel kan regelbördan på ett betydande sätt minskas totalt sett till exempel genom att förbättra anvisningarna och tillsynen över att de efterlevs?
- Med vilka slags mätare (som till exempel utnyttjar den s.k. standardkostnadsmodellen SCM som har använts för mätning av den administrativa bördan) bör regelbördan och minskningen av den mätas inbegripet kvantitativa, innehållsliga och ekonomiska mätare?

Kopplingar till statsrådets strategier och till annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Formulering i regeringsprogrammet: Smidigare författningar. Styrningen av författningspolitiken görs klarare med målet att regleringen ska bli lättare och användningen av andra styrmedel som alternativ till författningar ska öka. Målet är att avveckla onödig reglering och att den administrativa bördan ska bli lättare. Vid genomförandet av EU-författningar avhåller man sig från att skapa ytterligare nationell reglering.

Spetsprojekt 3: Smidigare författningar - målet är en möjliggörande reglering, att avveckla onödiga normer och att den administrativa bördan ska bli lättare. Dessutom ska medborgarnas vardag underlättas, konkurrenskraften förbättras, tillträde till marknaden och digitalisering främjas. Som en del av projektet skapas kriterier för mätning av resultaten av avvecklingen av normer.

Annan utrednings- och forskningsverksamhet med anknytning till ämnet: En utredning om de centrala utmaningar vid lagberedningen som sammanhänger med genomförandet av EU-lagstiftningen nationellt (JM).

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Utredningen sammanfattas i en finskspråkig rapport som innehåller utgångsläget för regelbördan, en bedömning av nuläget, möjliga förslag om att avveckla onödiga normer och göra regelbördan och den administrativa bördan lättare. Rapporten ska också innehålla förslag om mätare (indikatorer) för resultaten av normavvecklingen. I rapporten ingår specifika svar på varje fråga i förteckningen ovan, och i samband med svaren presenteras en koncis sammanfattning av forskningsresultaten.